

Ἐνθάδε ὁ ἄρρωστος Ρόδ. Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀναφέρων **A 1 β.** 3) Ἀναδίδω, ἐκβάλλω Εὐβ.(Πλαταν.): Ἀνεβάσει γλάρα αὐτὸ τὸ σπῖτι (γλάρα = ὑγρασία). Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀναχύνω 1.

***ἀνέβαιμα** τό, ἀνάβαιμα Α.Ρουμελ.(Σωζόπ.) ἀνήβαιμαν Πόντ.(Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνεβαίνω.

1) Ἀνάβασις ἐνθ' ἀν.: Τῇ δέντροῦ τ' ἀνήβαιμαν κολάειν (ἡ ἀνάβασις ἐπὶ τοῦ δένδρου εἶναι εὐκόλος) Τραπ. Παροιμ.

Κάθε ἀνάβαιμα ἔχει καὶ τὸ κατὰβαιμα

(ὅταν τὴν εὐτυχίαν διαδέχεται ἡ δυστυχία. Πβ. καὶ μεσν. παροιμ. παρὰ Μιχ. Γλυκ. Στίχοι Γραμματ. 363 (ἔκδ. ÉLegrand Biblioth. 130), «τοῦτο τὸ ἀνάβα τὸ γοργὸν ἔχει καὶ ὁξὺν κατὰβα») Σωζόπ. 2) Ἡ ἀνάβασις τῆς ζύμης Πόντ.(Τραπ.): Ἀκόμαν 'κὶ φαίνεται τῇ ζουμαρί' τ' ἀνήβαιμαν.

ἀνεβαίνω, ἀναβαίνω Ἡπ.(Κούρεντ.) Θράκ.(Καλλιπ.) Καππ.(Ἀξ.) Κύπρ. Πόντ.(Κοτύωρ.) Σέριφ.—Κορ. Ἄτ. 5,15 ΔΣολωμ. 11 ἀναβαίν-νω Ἀπουλ. ἀνεβαίνω κοιν. καὶ Πόντ.(Ἰφ. Τραπ.) ἀνεβαίν-νω Ἀπουλ.(Καλημ.) Καλαβρ.(Μπόβ.) ἀνεβαίν-νον Χίος(Μεστ.) ἀνεαίνω Κάρπ. ἀνεαίν-νω Ἀπουλ.(Καλημ.) Κάρπ. Κάσ. Κύπρ. ἀνιβαίνον βόρ. ιδιώμ. ἀνηβαίνω Κύμ. Λευκ. Μεγίστ. Πόντ.(Κερασ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ.) Σύμ.—Λεξ. Μπριγκ. ἀνηβαίνον Εὐβ.(Αὐλωνάρ. Κονίστρ.) ἀνηβαίν-νω Χίος (Καρδάμ.) ἀνηαίνω Μεγίστ. Χίος ἀνηβαίν-νον Καλαβρ.(Μπόβ.) ἀν'βαίνον Ἡπ.(Ζαγόρ.) Λέσβ. ἱναβαίνω Χίος ἱνεβαίνω Α.Ρουμελ.(Σωζόπ.) Θεσσ.(Ὀλυμπ.) Κάσ. Προπ.(Ἀρτάκ.) ἱνεβαίν-νω Κύπρ. Ρόδ. Τήλ. ἱνιβαίνον Μακεδ. ἱνηβαίνω Πόντ.(Ἀμισ.) Σύμ. ἱνηβαίν-νω Σύμ. ἱαίν-νω Ρόδ. ἱαίνον Τσακων. Παρ. ἀνεβαίνιζα Καππ.(Σίλατ.) Προστ. ἀνάβα Μακεδ. Μέσ. γ' προσ. ἀνεβίεται Πόντ.(Οἶν.)

Τὸ μεσν. ἀνεβαίνω, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀναβαίνω. Τὸ ἱαίν-νω ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἱναίν-νω. Διὰ τὸν τύπ. ἱαίνον ιδ. HPernot Dial. Tsakon. 271.

A) Ἀμτβ. 1) Ἀναβαίνω, ἀνέρχομαι κοιν. καὶ Ἀπουλ.(Καλημ.) Καλαβρ.(Μπόβ.) Καππ.(Ἀξ. Σίλατ. κ. ἀ.) Πόντ.(Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ.): Ἀνεβαίνω 'ς τὸ βουνὸ - 'ς τὸ δέντρο - 'ς τὸ δῶμα κττ. Ἀνεβαίνει ὁ ἥλιος - τὸ θεομόμετρο κττ. κοιν. Ὁ νεὸς ἐνέη 'ς τὸ οὐνιν (βουνὸ) Κάρπ. Μὴν ἀν'βαίν' 'ς τὸν δέντρον Ἡπ.(Ζαγόρ.) Ἀνήφ'κα 'ς τὸν καμπαναριὸ αὐτόθ. Ἀνηβαίνομε πάνον 'ς τὴν σουτσέα Εὐβ.(Αὐλωνάρ.) Νέβα πάνον Ρόδ. Ἀνάβα πάνον Μακεδ. Ἐνήβα ἐπάν' 'ς σὸ δέντρο Ὁφ. Ἐνήβα ἀπάν' 'ς σὴν πέτραν Τραπ. || Φρ. Ἀνέβηκε τὸ αἶμα 'ς τὸ κεφάλι του - 'ς τὸ πρόσωπό του (ἐξήφθη, ὠργίσθη) κοιν. Ἡ λαλία τ' 'ς σὸν οὐρανὸν ἀνηβαίνει (ἐπὶ τοῦ ἰσχυρῶς κραυγάζοντος) Κερασ. || Παροιμ. φρ. Ἀνέβ'κι οὐ γάιδαρους 'ς τὰ κιραμίδια (ἐπὶ τῶν εὐπίστων) Στερελλ. (Ἀκαρναν.) || Ἄσμ.

Γιὰ νάβα, βρὲ ναυτοπούλλο, ἀπάνω 'ς τὸ κατάρτι.

Παιζωγελῶντας νάβαινε, κλαίγοντας καταβαίνει Χίος

Ἐμπαίν-νει μέσ' 'ς τὸ σπῖτι του, 'ς τὴ γλῆνη τ' ἀνεαίνει, ἀνεκουφᾷ τὸ πόπλωμα, φιλᾷ κὶ ἀνεφιλᾷ το

(πόπλωμα = πάπλωμα) Κάρπ.

Ἀγνὲ-Νικόλα τῶν Μυρῶν μὲ τὰ ψαρὰ τὰ γένεια, σὰν θ' ἀνηβαίνει 'ς τὰ πανηγιά, νά με τὸν ἔχης ἔννοια

Μεγίστ. Μέσ. κατὰ γ' πρόσ. Πόντ.(Οἶν.): Ἀτοῦ ἀπάνον 'κ' ἀνεβίεται (ἀντὶ 'κὶ ἀνεβίεται, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀνεβῇ τις). Καὶ μετβ. ἀνέρχομαί τι κοιν. καὶ Πόντ.(Κερασ.

Κοτύωρ. Ὁφ. Τραπ.): Ἀνεβαίνω τὸ βουνὸ - τὴ ράχι - τὴ σκάλα κοιν. Ἀνηβαίνω τὰ σκάλας Κοτύωρ. || Ἄσμ.

Τῇ σκάλα π' ἀνεβαίνεις ν' ἀνέβαινα κ' ἐγώ, σὲ κάθε σκαλοπάτι νὰ σὲ γλυκοφιλῶ

Κρήτ.—Ποίημ.

Θαμποφέγγει κἀνέν' ἄστρο | καὶ ἀναδεύοντο μαζί ἀναβαίνοντας τὸ κάστρο | μὲ νεκρώσιμη σιωπῇ

ΔΣολωμ. 11. 2) Αἶρομαι εἰς ὕψος, ἀνυψώνομαι σύνθηθ.: Ἀνεβαίνει ὁ τοῖχος - τὸ χτήριο. Ἀνεβαίνει τὸ καζάνι - τὸ ποτάμι (βραχυλ. ἀντὶ τὸ νερὸ τοῦ καζανιοῦ - τοῦ ποταμιοῦ). Ἀνεβασμένα νερά. 3) Ὑφίσταμαι τὴν ἀναγκαίαν ζύμωσιν, ζυμοῦμαι κοιν. καὶ Πόντ.(Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ.): Ἀνέβηκε ἡ ζύμη - τὸ προζύμι - τὸ ψωμί κοιν. Ἀνέφ'ται τὸν ζ'μάο' Λέσβ. Τὸ ζουμάο' ἐνέβεν Κοτύωρ. Ἀλ-λογκομ-μαίν θέλουν ν' ἀνηβοῦν τὰ ψωμιά Σύμ. ἱαίν-νον τὰ ψωμιά Ρόδ. || Ἄσμ.

Ἀνήβαινε προζύμι, κατήβαινε σκαφίδι,

κοράσια τὸ ζυμώνουν, μὲ μάνα μὲ πατέρα

Ἡπ. Συνών. ἀναδίνω **B 15**, ἀναζυμώνω 2, φουσκώνω.

4) Προχωρῶ, προβαίνω Τήν.—Ιδραγούμ. Ὅσοι ζωντ. 84: Ἀνεβαίνει ἡ μέρα Τήν. Ἡ νύχτα ἀνεβαίνει Ιδραγούμ. ἐνθ' ἀν. 5) Προάγομαι, προβιβάζομαι, ἐν τῇ σχολικῇ γλώσσῃ Μήλ.: Ὁ γιὸς μ' ἀνέβηκε 'ς τὴν παραπάνω τάξι. 6) Ὑπερτιμῶμαι κοιν.: Ἀνέβηκε ἡ ζάχαρι - τὸ νοῖκι - τὸ ψωμί. Ὅλα τὰ πράγματα ἀνεβαίνουν κάθε μέρα κοιν. Τὰ μεροκάματα εἰν' ἀνεβασμένα πολλαχ. 7) Συμποσοῦμαι, ἐπὶ λογαριασμῶν κοιν.: Ἀνέβηκε ὁ λογαριασμός ἐκατὸ δραχμῆς. Ἡ προῖκα τῆς μετοχῆς, ἐπιπλὴ καὶ ροῦχα ἀνεβαίνει ἐκατὸ χιλιάδες. Τὸ χρέος ἀνεβαίνει σὲ δέκα χιλιάδες κοιν. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Λαογρ. 9 (1926) 361 «ἀνέβη δὲ ἡ προῖκα τοὺς ἐξήντα μυριάδες». 8) Γίνομαι σφοδρότερος, ἐντείνομαι κοιν.: Ἀνεβαίνει ὁ πυρετός - ἡ ζέστη - τὸ κρύο κοιν. Ὅσ' ἀνεβαίνει ἡ μέρα, ἀνεβαίν' ἀγέρας (ἀντὶ ὁ ἀγέρας) Τήν. 9) Ἀναπνέω μετὰ δυσκολίας, ἀσθμαίνω Πελοπν.(Λακων.) Συνών. ιδ. ἐν λ. ἀναφέρων **A 1 β.**

10) Ἐπιστρέφω, ἐπανέρχομαι Κύθν.: Ὁ δεῖνα λείπει 'ς τὸ δεῖνα μέρος τοαὶ θ' ἀνέβη τὸν ἄλλο μῆνα Κύθν.

B) Μετβ. 1) Ἐπιβαίνω τινὸς Ἡπ.(Κούρεντ.) Θράκ.(Ἀδριανούπ. Καλλιπ. Σαρεκκλ. Σηλυβρ.) Μακεδ.: Ἐπειδὴ ἀνέβ'κε ὁ Χριστὸς τὸ μονάρι, τὸ βλόησε νὰ μὴ γεννάη Σηλυβρ. Ἡ ἀλιποῦ ἀνέφ'κι τοὺ γάιδαρον κὶ ἄρχιμι νὰ πααίτ' Ἀδριανούπ. || Παροιμ. Τὸ χαμηλὸ τὸ γάδαρο οὐλοὶ τὸν ἀνεβαίνουνε (τὸν ἀνίσχυρον πάντες ἀδικοῦν) πολλαχ. Συνών. κωβαλλαρώνω, κωβαλλήκω, κωβαλλικεύω, κωβαλλῶ.

2) Ὁχεύω Ἡπ.(Κούρεντ.) Θράκ.(Σαρεκκλ.): Ὁ πεῖ νὸς ἱνέβ'κε μὴ ὄρνιθα Σαρεκκλ. Ἡ κόττα ἀναβαίνει Κούρεντ.

ἀνέβασι ἡ, Θεσσ.(Ἀλμυρ.) Νάξ.(Ἀπύρανθ.) Πελοπν.(Κορινθ. Λακων. Μάν.) Πόντ.(Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν.) Ρόδ. Σύρ. κ. ἀ.—Λεξ. Μ.Ἐγκυκλ. Βλαστ. ἀνέβας' Σαμοθρ. ἀνέβας' Ἰμβρ. ἀνήβασι Πόντ.(Κερασ. Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. ἀνάβασις. Ὁ τύπ. ἀνήβασι καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἀνάβασις, ἄνοδος Πόντ.(Κερασ. Οἶν.)—Λεξ. Βλαστ.: Ἀνέβασι τοῦ βουνοῦ Κερασ. β) Ἀνωφέρεια Πελοπν.(Κορινθ.): Ὁ δρόμος ἔχει ἀνέβασι. γ) Μεταφ. πρόοδος Θεσσ.(Ἀλμυρ.) Σύρ.: Φρ. Εἶμαι 'ς τὴν ἀνέβασι (προοδεύω) Ἀλμυρ. Ἀνέβασι τσαιροῦ (εὐτυχεῖς χρόνοι, χρυσοὺς αἰῶν) Σύρ. 2) Ἡ ζύμωσις τοῦ φυράματος, τὸ φούσκωμα τῆς ζύμης Πόντ.(Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὸ ζουμάο' ἐν' 'ς σὴν ἀνέβασιν Κοτύωρ. Οὕς νὰ γίνεται ἀνήβασι, τὸ φουρνὶν θὰ ξάφτ' (ἕως ὅτου γίνῃ ἡ ζύμωσις, ὁ φούρνος θὰ πυρακτωθῇ) Χαλδ. 3) Ἀσθμα, δύσπνοια (ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι ἡ

